

ВИСШЕ ВОЕННОМОРСКО УЧИЛИЩЕ „Н. Й. ВАПЦАРОВ“

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за даване на научна степен
ОНС „Доктор“

Автор на дисертационния труд: **к.п.д. ВАЛЕНТИН ПЕТКОВ ЕНЧЕВ**

Тема на дисертационния труд: **„ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ИНТЕГРАЛЕН КОНТРОЛ В ПРИЛЕЖАЩИТЕ МОРСКИ ПРОСТРАНСТВА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В МИРНО ВРЕМЕ“**

Изготвил становището: **ДОЦ. Д-Р РАДКА П. ИВАНОВА**
ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научно-приложно отношение. Степен и мащаб на актуалността на проблема и конкретните задачи, разработени в дисертацията.

Дисертационният труд разглежда актуален въпрос, свързан с предизвикателствата по опазването на морската среда, възможностите за добив на природни богатства от морското дъно, безопасното използване на плавателните съдове, защита на информационната сигурност, опазването на човешкия живот на море и др. Вниманието е фокусирано върху необходимостта от установяване на организиран контрол на морските пространства, който в България се осъществява самостоятелно или интегрирано от множество институции от различни министерства. Наличието на известна дезинтеграция на системата за контрол в националното морско пространство (НМП) предполага търсенето на вариант за оптимизиране на морската безопасност като основен елемент на тази система. Осигуряването на морската сигурност представлява средство за опазване на националните интереси и суверенитета на морските държави, в т.ч. и България.

2. Познава ли дисертантът състоянието на проблема и оценява ли творчески литературния материал?

В хода на своето изложение дисертантът демонстрира висока степен на запознатост с разглеждания проблем и добра осведоменост за съществуващите изследвания и констатации в областта на историческите аспекти на морските отношения, контрола върху моретата и океаните, морското право, развитието на морското законодателство в България. Направен е анализ на 63 литературни източника, 7 нормативни документа в областта на морската безопасност, 19 електронни ресурса. Дисертационният труд е с обем от 228 страници и 83 страници приложения. Авторефератът отразява коректно направеното изследване от дисертантът.

В дисертационния труд е анализирана съвременната регламентация на търговското корабоплаване, както и регионални политики и споразумения в ЕС за организиране на дейностите в националните морски пространства. В тази връзка специално внимание се отделя на функциите по организация на дейностите в националните морски пространства (*защита на морския суверенитет и охрана на*

морската граница; осигуряване на безопасността на корабоплаването; морска сигурност в широк контекст; опазване на морската среда и атмосфера от замърсяване от кораби и други дейности; организация и контрол на други частни дейности).

Характеризирана е системата за морска безопасност и особеностите ѝ в България. Въз основа на направения анализ, дисертантът е дефинирал конкретни проблеми, обхващащи нормативни пропуски, липса на системност в управлението на безопасността, потенциални проблеми по отношение на ефективността на системата за морска безопасност на Р България. Проведено е анкетно проучване сред ръководители и специалисти в областта на безопасността, за да се установи експертното им мнение.

3. Избраната методика на изследване може ли да даде отговор на поставената цел и да реши задачите на дисертационния труд?

Избраните методи за анализ позволяват да се изведат проблемите и да се открият онези, които носят съществен риск за системата за морска безопасност (СМБ). Приложен е сценариеен подход за завършване на анализа в трета глава на дисертационния труд, което показва високата степен на запознатост на дисертанта с неговите особености и характеристиките на разглеждания проблем. Специално внимание е отделено на установените пропуски и потенциални такива по отношение на ефективността на СМБ при евентуален преход от нормален в кризисен режим, като е обърнато внимание и на професионалната пригодност на участниците в тази система. Предвид факта, че не е възможно точно прогнозиране на бъдещото състояние на всеки един фактор, при разглеждане на сценарийния анализ дисертантът обърща внимание на още две теории – Теорията на риска и Теорията на доминото на Х. Хейнрих. Като основа за разработване на сценарии в дисертационния труд се използват типовете инциденти, които следва да се управляват в СМБ на Р България.

На база на направеното изследване са изведени основни пропуски и несъответствия при организиране на системата за безопасност в аварийен режим. Установени са правно-нормативни пропуски и са предложени варианти за отстраняването им (стр. 198-211).

4. В какво се заключават научните или научно-приложните приноси на дисертационния труд? Формулиране и обосноваване на нов научен проблем (област). Формулиране и обосноваване на нова теория (хипотеза). Доказване с нови средства на съществени нови страни в съществуващи научни проблеми и теории. Създаване на нови класификации, методи на изследване, нови конструкции, технологии и т.н. Получаване и доказване на нови факти. Получаване на потвърдителни факти.

Приемам формулираните приноси от дисертанта.

Характер на приносите за внедряване: методи, конструкции, технологии и т.н.

В научно-приложен аспект се откроява направеното изследване на СМБ в Р България като първо по рода си. Разработен е подход за функционално-структурна декомпозиция на дейността по осигуряване на морската безопасност, като се акцентира върху реалността у нас и са дефинирани системно наблюдавани проблеми. Последните са верифицирани допълнително чрез сценарии за тестване на СМБ в нейните два основни режима на работа. Вниманието е фокусирано и върху необходимостта от навременен и пълен обмен на информация между кораба и крайбрежната държава във връзка с възникнали инциденти и аварии, за да се предприемат адекватни действия от страна на морските администрации и компетентните органи.

Каква е конкретно значимостта на тези приноси за науката и практиката?

В практико-приложен аспект е разработена пътна карта с идеи и препоръки за ефективно управление на СМБ. Картата включва комплекс от мерки за изпълнение, ориентирани към стратегическо управление на системата, допълване на националното

законодателство в областта, структурни промени в ръководния орган на управление, персонален подход към управлението на различните форми на аварийност, усъвършенстване на взаимодействието между елементите на системата в оперативен порядък. Дисертантът отделя специално внимание на етапите на развитие на операцията по търсене и спасяване в зависимост от характера на бедствието, нейното координиране чрез използване на наличните национални ресурси и осигуряване на международна помощ при по-мощни операции, като се вземат предвид изискванията на Том втори от Международното ръководство за авиационно и морско търсене и спасяване.

5. Резултатите от дисертационния труд използвани ли са вече в научната и социалната практика? Има ли постигнат пряк икономически ефект и пр.? Документи, на които се основава твърдението.

Дисертационният труд е подкрепен с три самостоятелни публикации на докторанта, резултатите от които са дискутирани на реномирани форуми, обхващащи разглежданата тематика. Резултатите от дисертационния труд представляват теоретико-методологически аспекти за изграждане на по-модерна и активна морска политика и стратегия в национален план. Като основна цел може да се определи постигането на по-ефективно опазване на човешкия живот на море и защита на националните интереси на Р България. Изведените седем проблема в края на трета глава могат да се използват като основа за усъвършенстване на разбалансираната система за морска безопасност, нуждаеща се от оптимизиране.

6. Мотивирани препоръки за бъдещо използване на научните и научно-приложните приноси: какво и къде да се внедри?

Направените препоръки за усъвършенстване на системата за морска безопасност следва да намерят практическо приложение, като се превърнат в основа за разработване на актуална национална морска политика и стратегия на Р България.

7. Други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение.

Някои от използваните електронни източници не са с достатъчно висока степен на достоверност, поради което е по-удачно да не се прилагат при подобен вид разработки (например: www.wikipedia.org).

8. Заключение с ясно становище да се даде или не научна степен.

Представеният дисертационен труд представлява завършена научна разработка с реални научно-практически резултати. Той отговаря на изискванията на ЗРАСБ за ОНС „Доктор“.

Направените констатации ми дават възможност да предложа на уважаемото жури да присъди ОНС „Доктор“ на дисертантът к.п.д. Валентин Петков Енчев по ДП „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“, ПН 3.7. „Администрация и управление“.

Дата 05.11.2023 г.

Съставил:
(доц. д-р Радка Иванова)

NIKOLA VAPTSAROV NAVAL ACADEMY

STATEMENT

on a dissertation work for the award of an educational and scientific degree “Doctor”

Author of the dissertation work: **capt. VALENTIN PETKOV ENCHEV**

Topic of the dissertation: **“OPPORTUNITIES FOR OPTIMISATION OF THE SYSTEM FOR INTEGRAL CONTROL IN THE ADJACENT MARITIME SPACES OF THE REPUBLIC OF BULGARIA IN PEACETIME”**

Statement prepared by: **ASS.PROF. DR. RADKA P. IVANOVA**
UNIVERSITY OF ECONOMICS – VARNA

1. Actuality of the problem developed in the dissertation work in scientific and scientific-applied terms. Degree and scale of the topicality of the problem and the specific tasks developed in the dissertation.

The thesis examines a topical issue related to the challenges in the protection of the marine environment, the opportunities for extraction of natural resources from the seabed, the safe exploitation of vessels, the protection of information security, the protection of human life at sea, etc. Attention is focused on the need to establish an organised control of the maritime spaces, which in Bulgaria is carried out alone or integrated by numerous institutions from different ministries. The existence of some disintegration of the control system in the national maritime space (NMS) presupposes the search for an option to optimise maritime safety as an essential element of this system. Ensuring maritime security is a means of safeguarding the national interests and sovereignty of maritime states, including Bulgaria.

2. Does the PhD student know the state of the problem and appreciate the literary material creatively?

In the course of his presentation the PhD student demonstrated a high degree of familiarity with the problem under consideration and good awareness of existing research and findings in the field of historical aspects of maritime relations, control of seas and oceans, maritime law, development of maritime legislation in Bulgaria. An analysis of 63 literary sources, 7 normative documents in the field of maritime safety, 19 electronic resources was made. The dissertation has a volume of 228 pages and 83 pages of applications. The abstract correctly reflects the study done by the student.

The thesis analyses the modern regulation of commercial shipping, as well as regional policies and agreements in the EU for organising activities in national maritime spaces. In this regard, special attention is paid to the functions of organisation of activities in national maritime spaces (*protection of maritime sovereignty and the maritime border; ensuring the safety of navigation; maritime security in a broad context; protection of the marine environment and atmosphere from pollution from ships and other activities; organisation and control of other private activities*).

The maritime safety system and its peculiarities in Bulgaria are characterised. Based on the analysis, the PhD student has defined specific problems, covering regulatory gaps, lack of

systematic safety management, potential problems regarding the effectiveness of the maritime safety system of the Republic of Bulgaria. A survey of managers and safety professionals was conducted to establish their expert opinion.

3. *Can the chosen research methodology provide an answer to the set goal and solve the tasks of the dissertation work?*

The selected methods of analysis allow to identify problems and identify those that pose a significant risk to the Maritime Safety System (MSS). A scenario approach is applied to complete the analysis in the third chapter of the dissertation, which shows the high degree of familiarity of the dissertant with his peculiarities and the characteristics of the problem under consideration. Special attention is paid to the identified gaps and potential ones with regard to the effectiveness of the MSS in a possible transition from normal to crisis regime, and attention is also paid to the professional suitability of the participants in this system. Given the fact that it is not possible to accurately predict the future state of each factor, when considering the scenario analysis, the dissertant draws attention to two other theories – the Risk Theory and the Domino Theory of H. Heinrich. The basis for developing scenarios in the dissertation work is the types of incidents that should be managed in the MSS of the Republic of Bulgaria.

On the basis of the study, major deficiencies and discrepancies were identified in the organisation of the safety system in emergency mode. Legal gaps have been identified and options are proposed to rectify them (pages 198-221).

4. *What are the scientific or scientific applied contributions of the dissertation? Formulation and justification of a new scientific problem (area). Formulating and substantiating a new theory (hypothesis). Proof by new means of substantial new sides in existing scientific problems and theories. Creation of new classifications, research methods, new constructions, technologies, etc. Receiving and proving new facts. Obtaining confirmatory facts.*

I accept the formulated contributions from the PhD student.

Nature of implementation contributions: methods, constructions, technologies, etc.

In a **scientifically applied aspect**, the research of MSS in the Republic of Bulgaria stands out as the first of its kind. An approach has been developed for functional and structural decomposition of the activity of ensuring maritime safety, focusing on the reality in Bulgaria and systematically observed problems are defined. The latter have been further verified through scenarios for testing MSS in its two main modes of operation. Attention is also focused on the need for timely and full exchange of information between the ship and the coastal State in relation to incidents and accidents that have occurred in order to take adequate action by maritime administrations and competent authorities.

What is the significance of these contributions to science and practice?

In **practically applied aspect**, a roadmap with ideas and recommendations for effective management of the MSS has been developed. The map includes a set of implementing measures, oriented towards strategic management of the system, supplementing the national legislation in the field, structural changes in the management body, personal approach to the management of the various forms of emergency, improvement of the interaction between the elements of the system in an operational order. The PhD student pays special attention to the stages of development of the search and rescue operation depending on the nature of the disaster, its coordination through the use of available national resources and the provision of international assistance in larger operations, taking into account the requirements of Volume 2 of the International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual.

5. *Are the results of the dissertation already used in scientific and social practice? Does it have a direct economic impact, etc.? Documents on which the claim is based.*

The thesis is supported by three independent publications of the doctoral student, the results of which are discussed in reputable forums covering the topic under consideration. The results of the thesis are theoretical and methodological aspects for building a more modern and active maritime policy and strategy at national level. The main objective can be determined to achieve more effective protection of human life at sea and to protect the national interests of the Republic of Bulgaria. The seven issues identified at the end of Chapter Three can be used as a basis for improving the unbalanced maritime safety system in need of optimisation.

6. Reasoned recommendations for future use of scientific and scientific applied contributions: what and where to implement?

The recommendations made for the improvement of the maritime safety system should be put into practice and become the basis for the development of an up-to-date national maritime policy and strategy of the Republic of Bulgaria.

7. Other issues on which the reviewer considers that it should be addressed.

Some of the electronic sources used are not sufficiently reliable and therefore it is better not to apply to such developments (e.g.: www.wikipedia.org).

8. Conclusion with a clear opinion to give or not a scientific degree.

The presented dissertation paper is a completed scientific development with real scientific and practical results. He meets the requirements of LDASTB for the ESD "Doctor".

The findings give me the opportunity to propose to the honorable jury **to award the ESD "Doctor" to the dissertant capt. Valentin Petkov Enchev on the DP "Organisation and management outside the sphere of material production (national security)", PF 3.7. "Administration and management"**.